

A szerkesztő lakása:

Rimaszombat, Főter. Ide vagy a főmunkatárs ezimére intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja.

Egész évre . . . . 8 korona
Fél évre . . . . . 4 korona
Negyedévre . . . . 2 korona

Tanítóknak egész évre 4 kor.
fél évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN.

Kiadó hivatal:

Rimaszombat, Pokorági-utca
1. szám a. a. könyvnyomdában.
— Ide intézendők a kiadóhivatali illető előfizetés, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petisors térfogata . . . . . 12 fillér
Bélyegdíj minden beiktatás után . . . . . 60 fillér.

Nyilttér:

Egy sor . . . . . 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont” kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legcélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Elismerést az érdemnek!

— A f. hó 27-iki megyebizottsági közgyűlés figyelmébe. —

Rövid idő múlva nemzetünk hazafias társadalma két nevezetes jubileumot fog ünnepelni. A jelen év december havában lesz 25 éve annak, hogy ő felsége, Magyarország felkent apostoli királya a magyar honvédség főparancsnokává, a boldog emlékü József nádor méltó fiát: *József* főherceget kinevezte, s ugyancsak ez év utolsó hónapjában lesz ötven éve annak, hogy koszorus regényírónk, s lángelméjű költőnk: *Jókai Mór* első írói művét megalkotta.

A *lant* és *kard* eme jubileumi országos nevezetességre tartanak számot.

Napjainkban, amikor a legtöbb pálya újszólván kérész életű, divatos dologgá vált ugyan a jubilálás, s kétségkívül alig van ország, melyben ez a divatos áramlat magasabb hullámokat vetne, mint épen nálunk. Ámde a mennyire elítéljük ezt a minden áron és minden komoly ok nélkül való korszakos ünnepeket, ép oly méltánylandónak tekintjük azt, ha igaz és komoly érdemek elismerésére irányul valamely jubilaris ünnepség.

Ilyen két ünnepre készül most nemzetünk. Széleskörű mozgalom indult meg egy a fővárosban, mint a vidéken, hogy egyrészt *József* főhercegnek 25 éves honvédfőparancsnoki működése, másrészt *Jókai Mór*nak ötven éves írói működése országos ünneplés tárgyává tétessék.

Ami az első jubileumot illeti, kétségtelen, hogy ha a magyar közélet valamelyik érdemesült kitünősége jogot formálhat arra, hogy valamely jelentős esemény évfordulóján a nemzet elismerésére hivatkozzék, ugy ez a jog első sorban

József főherceget illeti meg, mert magas állásán nemcsak állandóan megmaradt egy hosszú negyedszázadon keresztül, hanem oly odaadással és hazafias buzgósággal felelt meg a reá hárult nehéz kötelességeknek, mely egy királyi hercegnél napjainkban legalább is szokatlan jelenség.

József főherceg nemcsak állást vállalt el, mikor a honvédség élére állott, hanem igen terhes és fontos kötelességeket is vett magára s ezeket mindenben úgy teljesítette, hogy nemcsak a felség, mint legfőbb hadúr, hanem az egész nemzet a legteljesebb elismeréssel és hálával adózhatik a méltán népszerű, és méltán szeretett magyar főhercegnek.

Mi tehát hazafias örömmel veszünk hirt a József főherceg jubileumának előmozgalmáról. Örülünk és örülhet az egész nemzet annak, hogy az uralkodó háznak egyik jeles sarja huszonöt éven át kizárólag egy kifejezetten magyar intézmény fejlesztésének szentelte tevékenysége legjavát.

Örvendhet a nemzet a szeretett főherceg eme nagy elhatározása, szívós kitartása és lankeadatlan buzgalmának főleg azért, mert ő magas születésének összes előnyeit s előkelő összeköttetéseit arra használta fel, hogy ne csak kifejlessze a magyar honvédséget, hanem annak a külföld előtt is nevet, tisztességet és becsületet szerezzen.

Közismeretű tény, hogy a néhány hét előtt lefolyt boros-sebesi és kőszegi hadgyakorlatok alatt honvédségünk a neki jutott előkelő szerepben a legmagasabb elismerést, s külföldi uralkodók hízegő nyilatkozatait érdemelte ki. Hogy a magyar honvédség, mint kifejezetten nemzeti hadsereg erre a magas elismerésre méltóvá lett,

az első sorban az élén álló József főherceg érdeme. Ezt a hadsereget József főherceg nemcsak nyelvében és szellemében tette magyarrá, hanem a hadi kiképezés tekintetében is a tökély magas fokára emelte. Ő maga pedig — az *osztrák* uralkodóház tagja — szívben-lélekben, külső viselkedésében és szokásaiban, szóval minden izében *magyarrá* lett, s büszke arra, hogy ereiben magyar vér pezseg.

Aki így megbecsüli magában a magyarságot, aki így büszkélkedik magyar voltával és nem kíván egyéb lenni, mint magyar, aki magas és terhes állásában huszonöt hosszú év alatt sem fárad ki, s úgy teljesíti kötelességeit, mint a hogy azt egy egyszerű közkatónától megvárják: az a férfi sokszorosan érdemes a nemzet szeretetére és hálájára.

És époly érdemes arra a másik jubilaris: a lángszellemű író is, ki a magyar névnek messze földön dicsőséget, s nemzetének emberöltőkön át magas szellemi gyönyörűséget szerzett, ki nemzete szívének hurjain művészi kézzel játszott, s öröklétű műveiben nemcsak a maga, hanem nemzetének homlokára is babérkoszorút font.

Vegyen azért részt e két messze kiemelkedő jubileumi ünnepségben minden magyar ember, vegyen benne részt nemcsak az egyén, hanem a társadalom, s az autonómikus testületek is közösen, impozáns, lélekemelővé tévén ekként az érdemnek szentelt ünnepeket.

Hisszük, elvárjuk, hogy megyénk közönsége sem marad el az országos ünnepegekben való részvételtől, s meg fogja találni ennek hozzá legméltóbb módját. Az ez évi utolsó rendes közgyűlés küszöbén áll; itt az idő az előintézkedések megtételére! Sz.

T Á R C Z A.**A rossz asszony.**

Írta: Munkácsy Kálmán.

I.

Kolthai Laczi már a Zrinyi-utca sarkán meg akart állani, csak öntudatlanul ment még egy darabon, mint a kőszön fékezett gép. A hangja egyszerre megtompult, megkopott.

— Bucsuznom kell, — és hebegett — két órára Gereyékhez vagyok hivatalos.

Kúmáné a szemébe nézett. Pajkos, incselkedő vágása volt a nézésének.

— Csak menjen Laczika! Nem szabad megvárakoztatni a nevetős Gitát.

A felesapó vérhullámoktól pirosra festődött a szöke fia homloka. Egyre a zsebében kotorázott.

— Csak a fátlyolt akarom még megkeresni . . .

A szép asszony megrázta szürke toll-legyezőjét.

— Nem, nem; itt nem fogadom el. Azt maga fogja hozzám hozni. Holnap este otthon maradok . . .

Kolthai Dénes unottan állott közöttük, a szomszédos banküzet kirakatában mustrálta a kis tálcákba rakott aranyakat. Ideges volt egész nap, hirtelen megindult. Az asszony újra beléje kapaszkodott és a fia után szökött:

— Holnap három órákor . . . El ne felejtse!

Amikor magukra maradtak, Dénes sietni kezdett. Az Erzsébet-téren érdesen, szinte nyersen mondotta:

— Maga rossz asszony, Ilona!

Az asszony megnyujtotta gömbölyű, leányos nyakát, szép, szelíd, sötétkék szeme megvilágosodott és hitetlen, álmélkodó meglepődéssel csapott le a férfira. Elhuzta a vállát tőle.

— Rossz asszony, kaczer asszony. Hiszen nem bánom, közöm sines hozzá, ha az egész kiskoru, sárgaczipós bandát magába bolondítja, csak ennek a gyereknek hagyjon békét!

A rövidebb utat választották, befordultak a kertbe. Javában nyilottak az orgonabokrok, minden tele volt a lila virágok szerelmes szagával. Egy harmatos fűrt az asszony arcába csapódott, Kúmáné bosszusan törte meg az ágat. A kert közepén egyszerre úgy felrántotta a vállát, hogy karja kiesuszott a férfiből.

— Éh, szükségem van azokra a fiatalokra! A nagykoru, komoly urak néha nagyon unalmasak . . .

Többet nem beszéltek. A nagy hallgatás alatt csak

azon iparkodtak, hogy esillapodjanak. Amikor a kertből kiértek, újra karonfogva, katonásan összevágó lépésben haladtak egymás mellett és az asszony reszkető ajkára visszalopódzott a leányos, filigrán mosolygás. Egy ismerőssel találkoztak, az jóakaró meglepődéssel köszönt feléjük. Visszaköszöntöttek. Mikor a habszínű, meszelt nagy bérház vasrőzsás kapujához értek, Kúmáné előre sietett, mint rendesen, de hogy nem hallotta mögötte a kísérő lépéseket, a második lépcsőről visszafordult.

— Hát maga nem jön fel?

Kolthai feltette lábát az első lépcsőre, úgy mondotta mosolyogva, lassan ejtve az elnyujtott szavakat:

— Nem, szép asszony. Hanem majd küldök a kioszkból egy pár selyemgalléros smokingot.

Az asszony tapsolt kis kezével.

— Nagyon jó lesz!

Megkapta az aranyoszöld changant-ruha ránczeit, biezcentett a fejével. Felment a lakására, legpuhább, legbővebb pongyolájába bujt. A lapban Maupassant-tól volt tárca, azt olvasta végig. A férfi a klubba ment, pompás humorral anekdotáit és a legszolidabb kalabriászon tizenkét forintot nyert össze. . . .

A két érzékeny esigalélek egy fűszálba ütközött; egyszerre visszahuzta a fejét mind a kettő.

II.

Kolthai Dénes még egészen fiatal ember volt, iskolatársai még valamennyien quadrilleket rendeztek, amikor tanácsossá kinevezték. Azon a télen történt, hogy a legkomolyabb leányvásáron, a juristák bálján egyik barátja karonfogva végigvezette a termen. Mint a legendában a sátn az üdvözítőnek az egész földet, kisértő mosolyával mutatta az neki a röpködő, csókos száju leánysereget:

— Nézd ezt a sok kívánatos Helenát . . . Mind rád mosolyog, melyiké lesz az alma?

Az ő öreges nyugalmával mondotta rá:

— Van már nekem familiám . . .

Ezt a familiát Laczi öcsese képezte, a bátyja árva fia. A fia már a bajszos esztendőknél tartott, szerencsésen átesett a második alapvizsgán, egy fitos orru kaszirnőért adósságokba is keveredett, amit pirulva vallott be a bátyjának és így annak apai szeretete már inkább pajtáskodó barátsággá változott.

Nem is a szöke fiúból álló familia okozta, hogy a Helenát meg nem ígérték. Egykor, a huszas éveiben ő is szeretett. Segédfogalmazó volt akkor, akinek a ezime minden fizetése, a vetélytársa pedig kopasz és valóságos osztálytanácsos. A princezipálisának mindig igaza van,

azé lett a fehérbőrű, eleven Palma is. Csupán ő nem találta azt olyan természetesnek, egy nagyon szomorú este elégette a finom pókháló-betűkkel teleírott lila kartonlapoeskákát és a hamujok szürke patinával fődte be szíve meleg fiatalságát is. A kis életpörösen, ahogy egy ezimikus német psycholog a szerelmi családást nevezi, érzékeny lelke egészségét egészen megrontotta.

Nem igen járt asszonyok közé, csak ha házas kollegái hívták fekete kávéra, vidékről érkezett fogolypecsenyére. A fogolypecsenye mellett ismerkedett meg Kúmánéval, a huszonkét éves szöke özvegygel. A komoly, íróasztalának élő hivatalnok mindig szerette a tarka, izléses nippeteket. Megtetszett neki a filigrán kis asszony is, aki rizspos kis fejével, tiszta kék gyermekszemével, átátszó bőrével olyan volt, mint egy mult századból való puha pasztelkép.

A sorsukban is volt valami hasonlóság. Ilona tizenöt éves volt, amikor a Marienstifti szürke nénék tömjénfűstös kolostorából kikerült. A szülők mohó kézzel szakították le róla a kinőtt, sokszor mosott növendékráhát, hogy mindjárt a fehér menyasszonyi ruhába bujtassák. Hozzá erőltették a kimeredt szemű, palacsintakepű spódiungyáros, akinek egész élete csak szuszgából és a pirosléniás üzleti könyvek mohó, gourmand kézzel való forgatásából állott. Három évig raboskodott a nagy husgombóc mellett. Egy hirtelen éjszakai szélütés a esontkroesust is a esontok körté taszította. Az özvegy öszinte, becsülős lélek volt, nem sirt a temetésen, ahol a *Circum dederunt* az ő szabadulásának himnusza volt.

Hogy megismerkedtek egymással, szomorú lelkük hamar találkozott; kezük már az első szorításnál szívesen tapadt egymásba. A sárga öszi napokat szerették mind a ketten, a halavány, diskret selymeket, a kopott, borongós romantikát. Azután egymást is megszerették, bár soha sem beszéltek egymásról. A kölcsönös megbizonyodásnak ez a naiv, gyermekes titkolása tetszett nekik. Azt a kellemes, zsongó örömet érezték, amelyet a kis deák szombat estéjén. Vártak a viszonzott tetszés esendes nyugalmával az elmaradhatatlan, felpiruló vasárnapra.

A kis szöke asszony tiszta, édes volt, mint a gyermek. Es meg volt a lényében ártatlan kapzsisága is a bébenek, aki a karácsonyfa csillogó aranyfűstjét mind magának követeli. Szerette, ha bókoltak, ha meghódoltak, amerre járt és amikor kacagását nem visszhangozták mindjárt, ártatlan, öntudatlan kacérsággal maga provokálta az elmaradt ekhót.

Dénes elfogult szeme egyszerre bosszankodva vette észre, hogy az ő kis nippje jól érzi magát a kirakatban.

Pánszláv áskálódás. A minap egy vezér-
cikkből részletesen megemlékeztünk a klenózi pap-
választás ügyéről, mely azóta annyit haladt, hogy a
hazafias párt némileg felismerte a helyzetet s nem rohant
vakon a veszedelembé, hanem a választásnak bizonytalan
időre való elhalasztását kérte. Ez meg is történt. Mint
értesülünk, a pánszláv párt nem készt az újabb sakk-
huzással, s e napokban küldöttségileg kereste fel Zelenka
püspököt Miskolcra, a végül, hogy nála jelöltje, a hir-
hedt pongyelóki lelkész: Bodiczky Mihály részére leg-
magasabb támogatást keressen s a hazafias és lelkiismeret-
retes egyházi és világi társelnökség ellen, egészen alap-
talannal, panaszt tegyen. Valóban bámulatos az a merészség,
mellyel a nemzetellenes párt lelketlen kolompói ügyök
érdekeiben fellépnek, s nyilván idején való volna, hogy az
állam kormánya részéről induljon meg kellő súlyal az
actio a mindenki előtt ismeretes lelkiismeretlen izgatók
megfékezésére. — Ami a püspököt illeti, ő alaposan
tájékozva lévén a viszonyok felől, kellő fogadtatásban ré-
szesítette a küldöttséget, mely tőle — hosszú orral távo-
zott. Gondunk lesz rá, hogy az izgatókat, kik után a
szegény félvezetett és elámitott köznép indul, az esetre,
ha aknamunkájukat tovább is folytatják, nyilvánosan pel-
lengésre tegyük, s alkalmat és módot nyújtunk ilykép
azoknak teljesen ártalmatlanná tételére.

A székhely kérdés és Tiszolez. A járási
szolgabírói székhelyek rendezésének kérdésénél bizonyára
komoly megfontolást érdemel az a terv, hogy a pánszla-
vismus főfészke Tiszolez szolgabírói székhelyülé tétessék.
A járás területe akkép lenne beosztható, hogy a Garam
vidéke is ahhoz csatoltatnék. Az illetékes helyről eredő
e részbeni nyilatkozatok — mint értesülünk — a tiszolezi
pánszlávok táborában óriási konsternációt okoztak, alapos
lévén a remény, hogy ez uton egy erélyes járási főszol-
gabírónak sikerülni fog a pánszlávok hazafiatlan törek-
véseit csirájukban elfojtani. Amire nyilván égető szük-
ség van.

Közgazdaság.

Fiatal gyümölcsfák nyesegetése.

Lammerhirt Ottótól.

A fák koronáját több vagy kevesebb számú galyak
vagy ágak képezik, a melyek a földszintől bizonyos ma-
gasságban egy azon törzsen csoportosulva foglalnak hely-
lyet. Ezek a koronájak aztán vagy körülzárólják a tör-
zset, vagy a törzs ágazik szét a koronából és vezérággá
lesz. Az első esetben az u. n. üstalaku korona képződik,
az utóbbiban pedig a piramidális vagy tekealaku korona.
A régebbi idők gyümölcsészei csak az első, vagy is az
üstalaku, terebélyes koronákat szerették, ma azonban már
arra a meggyőződésre jutottak, hogy a piramidális alaku
korona sokkal ajánlatosabb, mert természetesebb. A gyü-
mölcsészei a gyümölcstermés, a mit aztán külön-
bözőképen használunk fel a háztartásnál. Ezen rendel-
tetésének pedig annál inkább fog megfelelni, vagyis
annyival hosszabb időn át hoz szép és tökéletes példányu
gyümölcsöket, melynél szabályszerűbben van a gyümölcs-
termő korona alakítva. A legtöbb körtefaj, valamint a
eseresznye is minden különösebb segítség nélkül, magok-
tól is szép, egyenletes, piramidális koronákat növesztenek,
nem így az almafák, melyek közül kivételesen csak a

bíborvörös Cousinot és a mi piros renettünk növeszt olyan
alakzatú koronát. A legtöbb almafaj szereti szétterjeszteni
árait, ezeknek aztán már szükségök van a nevelő kertész
vezető kezére, a ki nyesség segítségével ezekből is magas,
könnyed tekealaku koronákat nevelhet. Szükséges azonban
hogy a gondozás alá veendő fa koronájának legalább
egy középszerű és pedig egy-nesen a törzsből eredő ve-
zérága s ennek négy oldalhajtsága legyen. Ha szép koronát
akarunk nevelni, akkor a nyesség a csontgyümölcsöknel
mindjárt az elültetésnél meg kell kezdeni, a lágy mag-
vaknál némelyek mindjárt az elültetés alkalmával, mások
egy év múlva kezdik a korona alakítást. Egyik vagy má-
sik kísérlet kedvező sikere a körülményektől függ és ez
itt elintézetlenül marahlát.

Hogy miként nyessük a koronát, ez a gyümölcs
fajtától, a fa növésétől, a fakadás minőségétől és egye-
bektől függ.

Cseresznyefát nem kell nyessni, csak az elültetés
alkalmával, mennyiben ennek koronája segítség nélkül,
magában is szépen képeződik, csak a vastag, gyenge és
elálló galyat kell eltávolítanunk. A diófát se az elülte-
tésnél se később nem szabad visszametszeni, csak a nyá-
ron át elszáradt galyakat kell letisztítani. Almat, körtét,
szilvát, meggyet az első három-negy évben kell vissza-
metszeni, ugy azonban, hogy bár minden szemzet, vagy
rügy kiirtandó, azonban egy erősebb hajtás, a vezérágon ki-
vül, lehetőleg meghagyandó. Erősebb növésű fajokat
hosszabbra kell nyessni, azaz többet hagyunk meg a fa-
képző ágakból, mint a gyenge növésűeknél, melyeknél
sokszor felire vagy egyharmadára kell visszametszeni az
ágakat. Tökéletesen egészséges fákat vagy ágakat mindig
hosszabbra lehet nyessni, mint betegeseket. A fák met-
szésénél ezen kívül figyelniünk kell arra, hogy a meglevő
nedvaramlat ugy oszoljék meg az egész koronán, hogy
annak minden részre egyenletesen táplálkozhassék. A
melevő nedvdussághoz sorakozik aztán a fakadékonyság,
vagyis a galyak, ágak és szemzetek egészséges volta. Ha
a fa teljesen érett, egészséges, ha a szemzetek, rügyek
jók, fejlettek és ha a fa a lefolyt nyáron erős hajtásokat
hozott, feltehető, hogy elegendő mennyiségű tartalékanya-
got rakott le. A készletben levő nedvek tehát elegendők
lesznek nagymennyiségű rügyek keltező táplálására, kö-
vetkezésképp az ágakat hosszúra lehet metszeni, az ellen-
kező műveletnek pedig akkor van helye, ha a nedvkészlet
kevés. A koronák metszését mindig a fák pihenési sza-
kában kell végezni, vagy ősszel, vagy kora tavasszal,
legtöbbször azonban ez utóbbi évszakban.

A végrehajtás következő: először is megnyessük a
korona-ágak minden oldalhajtsáját, még pedig úgy, hogy
az erős faképző ágak, melyek a vezérágak közelében
vannak, az u. n. fattyu vezérágak, vagy végkép eltávolít-
tandók, vagy körülzárólag metszendők. A vezérág közelében
lévő többi ágak vagy gyenge faképző ágak, vagy fejlődé-
sükben megakadályozott termő galyak lévén, hosszúsá-
gukhoz képest felényire visszametszendők, míg a többi
galyak, különösen a melyek termő rügyekkel rakvák,
érintetlenül hagyandók.

Ha a korona belsejében magasra nyuló fattyuhaj-
tások találhatók, ezek eltávolítandók, s csak akkor lehet
meghagyni őket, ha valamelyik pusztulófélben levő galy
pótlékaul szolgál. Ha már az oldalhajtsákat mind
megnyestük, csak akkor meggyünk át azon faképző faágak
metszésére, a melyek valamely ág nyulványát, vagyis a
vezérágot képezik. Ha ezek helyes irányban nőnek, vagyis
se nagyon kifelé, se nagyon befelé nem tartanak, ezeket
mindig valamely kifelé tartó, és teljesen kifejlett rüggyel
nyessük el. Így kell eljárni akkor is, ha az ágnak
befelé irányuló erős növeése van, ily esetben azonban
eseresepesiköt is kell adniuk a ferde növésű ágnak, hogy
ez által a szabályos helyzetbe hozzuk. A vezérágot csak
akkor nyessük meg, még pedig valamely felfelé irányuló
rügynél, ha az nagyon kifelé hajlik, itt is azonban előbb

csendesen szabályszerű helyzetbe kell azt állítanunk. A
törzs folytatását képező fővezérágra nézve megjegyzendő,
hogy ott évenként mindig a legfelső rügy szerint majd
jobbra, majd balra kell irányítanunk a galyat, hogy így
aztán a végkép soha ki nem kerülhető görbületek az ág
folytatódásánál lassankint kiegyenlítődjenek. Ha
piramidális koronát akarunk nyessni, akkor a fővezérágot
mindig hosszabbra kell nyessni, mint a többi vezérágot és
ezt annál jobbosabban tehetjük, mivel ez az ág függőle-
ges helyzeténél fogva a legtöbb nedvet szed össze és így
a legtöbb rügyet is táplálhat. Általánosságban azt a sza-
bályt állíthatjuk fel: a vezérágakat az elültetés követő
két esztendőben kurtábbra kell vágni, mint a harmadik
és negyedikben, még pedig előbb az ág hosszának egy
harmadára, később felire vagy három negyedére nyessendő
vissza a körülményekhez képest. A rövid vagy hosszúra
való metszés tehát, mit a laikus ember könnyen félre
magyaráz, arra vonatkozik hogy a metszés után mi ma-
rad meg az ágból, a rövid metszésnél az ágnak egy
harmada, a hosszú metszésnél fele, vagy háromnegyede
marad meg. Ezen idő után a vezérágak szabályszerű
metszésére, különösen pedig az egész korona körülnye-
sésére nincsen többé szükség, ajánlatos azonban, ha mégis
időnkint figyelemmel kísérjük a fa fejlődését. A tömören
álló, vagy kiszáradt galyak, vagy fattyuhajtások, ha azok
nem valamely kiveszett ág pótlása gyanánt szolgálnak,
eltávolítandók. Némethöl: R. Gy.

Hirek és vegyések.

Necrológ. Idősb Sándor Béla, volt járási főszol-
gabíró és családját érzékeny esapás sujtotta. Női erények-
ben gazdag hű neje szül. Fügedi Czövek Amália folyó
hó 24-én Rimaszombatban, életének 54-ik évében hosszú
szervenés után elhunyt. A boldogulat, ki valódi
mintaképe volt a szerető és gondos családanyának, nagy-
számu rokonság s kiterjedt baráti kör gyászolja. Elhunyt-
táról a család a következő gyászjelentést adta ki: Idősb
Sándor Béla és gyermekei: Özv. Nánásy Ernőné szül.
Sándor Ilona: — Bányay Ferencné szül. Sándor Amánda
s férje Bányay Ferenc és gyermekei: Maresa és Mik-
lós: — ifj. Sándor Béla és neje szül. Kossuth Lujza;
— és Sándor Szilárd: — továbbá Czövek Bertalan és
neje szül. Árvay Gizella a nagyszámu rokon és jóbarát
nevében is mélyen megszorodott szívvel jelentik a
forrón szerető hű nő, a gondos anya, anyós, nagyanya,
testvér s illetve rokon és jóbarát Idősb. Hanvai Sándor
Béla né szül. Fügedi Czövek Amáliának folyó
évi október hó 24-én reggeli 4 órakor életének 54-ik és
boldog házasságának 39-ik évében, hosszas szenvedés és
a halotti szentségek ajtatos felvétele után Rimaszombat-
ban történt gyászos elhunytát. — A boldogultnak drága
porai f. évi október hó 25-én délután 4 órakor a róm.
kath. egyház szertartása szerint fognak a helybeli sir-
kertben örök nyugalomra letétni. — Az engesztelő
szent-mise-áldozat folyó évi október hó 26-án reggeli 9
órákor fog a boldogultnak lelki üdvéért a Mindenhatónak
bemutatni. — Áldás és béke lebegjen drága porai fe-
lett! — Rimaszombat, 1893. évi október hó 24-én. —
A megboldogult porhüvelyét tegnap délután 4 órakor a
közönség osztatlan részvétel mellett szentelték be, mely
után Ivánfali pusztára szállították, hogy ott a családi sir-
boltban örök nyugalomra helyezzék.

Esküvő. Runyay József adótsizt, folyó hó 24-én
esküdött örök hűséget Soós Jolán kisasszonynak, özv.
Soós Józsefné bájós leányának. Tartós boldogságot kívá-
nunk a megkötött frigyhez.

Eljegyzés. Bodor László községi leányiskolai
tanító f. hó 24-én váltott jegyet Majomi Juliska
kisasszonnyal, Majomy József polgártársunk szeretetre-

Egy rossz órában történt, hogy megbotránkozott, amiért
az még a gyermek-öcses szerelmes, szüzsies nézésében
is szívesen sütkérezik. És abban a rossz órában nem
tudott hallgatni. . . .

III.

Mikor Dénes a kalabriáspártit befejezte, már tisz-
tában volt azzal, hogy ezentúl közönyösen, hidegen visel-
kedik az asszonnyal szemben. Az asszony meg a Mau-
passant-novella végén felszögte nyakát.

Ha Dénes kaczer asszonynak tart, leszék még ka-
czérabb.

Daczos, duzzogó lelke fellázadt. Nem rejtette el
többé gömbölyü vállát sűrű szövetek alá és a nyakáról
leoldotta a fekete bársonyszalagot a kis aranykereszttel.
Meglátogatta a mondaine-asszonyok szabóját és valami
csodálatos raffinált buja parfümöt szerzett magának. Arc-
képe a Calderoni kirakatába került, a színházban buza-
virágot tűzött a hajába és saison-virággá tette. Szép volt,
megkapó ebben a szüzsies tetszelgésben, mint egy oltár-
képre tévedt Phyrne. Az új oltárkép előtt egyszerre ott
térdeelt, imádkozott minden flaneur, közöttük a szöke Laczi.
Észrevette a háttérben a kis Benjámin, és mosolygása
fényességével előre esalta a buksi lépét.

— Mindig mellettem maradjon; mondotta neki Dé-
nes előtt, Ha nem látom, hiányzik nekem, en kis ara-
nyos apródom, . . .

Az elkényeztetett, leányosan puha szívű kis dauphin
elpirult és belevesztet a rátapadó nagy, hamis fényességbe.

Egyszer azután Dénes ugy gondolta, hogy öcsese
érdekeiben még sem hallgathat tovább. Egy margit-szigeti
nyári mulatságon találkozott ott vele fehér nyári éjsza-
kán, piros papiros tűzgyólok alatt. A simple-chaine-kor
odahajolt a diadalmasan szép asszony mellbokrétaja fölé.

— Orosz ibolyák, ugy-e? — Szépek?

— Tetszenek? . . . Tetszem?

— Maga tetszik, szép Ilona! Csak a veszedelmes
játéka nem.

Az asszony szemét sötét zománcz futotta be. A
tisztá azúr eltűnt alatta.

— Én nem játszom, Kolthai! . . . Nem vagyok sem
börzeágens, sem miniszteri tanácsos . . .

És a mikor már a szomszédjával forgott, gonosz
mosolygással visszaszólt:

— Csak rossz asszony vagyok, ugy-e? . . .

És azon az estén egy pillanatra sem engedte el a
közleléből a kisebbik Kolthait.

A fiu egészen megzavarodott. A nyárutó egyik

álmos, izgató estéjén zugó fejjel rohant ki a színházból
Romeo nagy szerelmi jelenetéről. A kávéházban gyorsan
lenyelt két pohár gint, azután bekopogott az asszonynál.
Egyenesen a lábához bukott. Az asszony megsápadt
szenvedélyes, tüztől égő arcától:

— Mi baja, Laczika?

— Mindent tudni akarok. Tudni akarom, mit remél-
hetek. A szívem széjjelpattan. . . .

A kaczer kis asszony elfuladt. Sokáig nézett a
vigasztalan sötétségbe, azután halkán szólalt meg. Sirt a
hangja.

— Sohasem gondoltam, hogy így félreértjük egy-
mást. Sohasem hittem az ön szeretetét szerelemnek és
soha sem gyanítottam, hogy a szeretetemet félreérti . . .
A fiu feje a kerevetre bukott.

— Hát meghalok akkor Ilona, . . .

Az asszony megkapta hideg kezét:

— Nem fog meghalni, Laczi. Nem olyan könnyen
hal meg az ember. A test erősebb minden csalódásnál.
En is meggyőződtem róla.

László tágra nyílt szemmel hallgatta és letörülte a
könyeit. Előbabrálta valahonnan a kalapját és kitámoly-
gott a rózsaszínű tapétás szobából. Betért újra a kávé-
házba és megivott még öt pohár gint. Azután hazament,
az éjjeli szekrényében megtalálta a hat milliméteres baby-
revolvért és elpattantotta. Keze reszketett az izgatottsá-
gtól és az erős gintől, a kis golyó puhán esuzott be a
bordák közé.

Amikor Dénes halálos szorongással várta a véres
eszméletlen fiu mellett a rettegett diagnózist, az öreg,
mindig mosolygó házi orvos megtörülte a véres kutató
rudacsát és elégtül nyugodtsággal mondotta:

— Gyerekség az egész. Négy hét múlva újra wal-
czert táncol a kis Romeo. . . .

IV.

A pápaszemes doktornak igaza volt, a kis Romeo
testben — lélekben gyorsan javult. Dénes nem mozdult
tőle, mint egykor a bárányhimlős gyermek néldhálós vas-
ágyától. A hivatalos irományokat hazahozatta és az ezüst-
nyakos orvoságos üvegek közt öldöste ki a kék fogal-
mazói ivekből a kuriális stílus rikítóbb szörnyetegeit. A fiu
egyszerre megokosodott, elmondta, hogyan történt azon
este minden és nagyon csodálkozott, hogy Dénes elkomoly-
odik a vallomására.

A jó bátya csak este hagyta el egy órára. Ilyen-
kor a sok jóform-szagtól kábultan frissebb levegőt ke-
resett a korzón. Egyszer megésett vele, hogy a hirtel-

len megeredt zápor a rendszeren betartott egyóránál előbb
kergette haza. Még sötét volt a lépcsőházban, a nyulánk
vertvas kandeláberok üvegombójeivel akkor kezdett bab-
rálni a köhögős házmeister. Lenn járt még, a mikor az
első emeleten megnyílt az ajtó lakásán. És nyomban
reá, egészen a korridor piros bársony lánczához simulva,
karsu, sötétruhás nő szhógott le a lépcsőkön. Össze-
találkoztak. Az ismeretlen látogató arcára sűrű fátöl
borult, de a kalap alól kibugygyant néhány ismerős, réz-
színű hajkarika. . . .

Dénes idegesen nyitott be a szobájába. Az öreg,
esüdes, karsu vöröskeresztes asszony a friss borítást
facsarta.

— Ki járt itt?

A megijedt asszony elejtette a vizes ruhát és szinte
könyörögve mondotta:

— Isten bizony nem tudom. Szép uri asszony és
nagyon szomorú. Abban az órában, amikor a méltóságos
ur elmegy hazulról, rendszeren benéz egy percze. . . .

— Mit akar?

— A fiatal ur után kérdezősködik, de benn nem
volt nála egyszer sem. Meg a méltóságos urról beszél
sokat. Hogy haragszik-e a fiatal urra és arra a személyre,
aki miatt ilyen baj történt? Megígértem, hogy hallgat-
tok róla.

Dénes biczezentett a fejével és másnap még koráb-
ban abbahagyta a sétáját. Fialatos könnyűséggel ugrott
át a lépcsőkön. Az előszobában az ápolónő tipegett,
poharat vitt alpacea-tálcán a vízvezetékhez. Halkan, ide-
gesen kérdezte:

— Itt van?

A kékbóbitás anyóka rejtelmesen mosolygott

— Itt. A dolgozó szobába vezetem. Vízet kért,
szomjas. . . .

Lábujjhegyen ment a szobája ajtajáig. Ott megállott
a küszöbön. A körutról bevilágító gázlámpák sárgás reflexé-
ben érdekesen feketéltet a karsu asszony silhouettje.
A barna írósztal előtt ült a mély, régi zsöllyében A sok
filigrán, czifra nippet nézegette, czirógatta. A bronz czieza-
familiát, a soha sem használt alumínium-tollszárat, a
löherleveles itatóhengert. Majd egyszerre észrevette a kis
bársonyos párnán az asztal felett a fehér keresztet. Té-
tovozó, reszkető kézzel nyult utánna, még habozott, majd
hirtelen, lopva lekapta a rézhörögről.

Ezt a primitív megsárgult csontkeresztet Dénes
mutatta már neki. Sokáig kérte az asszony, amíg elvitte
hozzá. Akkor mondotta neki:

— Ez az én egyetlen kincsem, anyám viselte har-

méltó leányával. — Kolbenhaier József nyustyai ev. lelkész pedig a mult hét folyamán jegyezte el Rimabrézón Kicsiny Ilona kisasszonyt, Kicsiny Gusztáv tanító szép és művelt leányát.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Náray Vilmos kataszteri irattartó kezelő iródatisztát a helybeli pénzügyigazgatóságtól a zombori kir. pénzügyigazgatósághoz feldoldó nyilvántartási biztossá nevezte ki.

Grof Üxküll Gyllenband Sándor altábornagyot, a kassai hatodik hadtest parancsnokát, kinek kommandója alá a városunkban elhelyezett katonaság is tartozott. O felsége a király az új közös hadügyminiszter Krieghhammer altábornagy helyére Krakkóba az első hadtest parancsnokává nevezte ki. A városunkban is gyakran megfordult altábornagy helyére a hatodik hadtest parancsnokává mádi Kovács György altábornagy, a bécsi hadtestparancsnok helyettese nevezetett ki. — Az új hadtestparancsnok magyar ember, kinek kinevezését e fontos posztóra nemzeti szempontból is csak üdvözölni lehet.

Gyászír. Nyustyan f. hó 19-én elhunyt a község egyik nestora az általános tisztelgetnek örvendett Takács József, életének 72-ik évében. Halálát a nagyszámu unokák és dédunokákból álló család a következő gyászjelentésben tudatja: „Takács János mint fia és neje szül. Ferjentsik Ilona gyermekeivel Ilonka, Gyula és Erzsikével; — Takács Szabina mint leánya és férje Soltz Adam leányuk Etelkával; — Zurich János mint vő gyermekeivel: Irma és férje Főzi József és fiaik Józsi és Lászlóval; — Zurich Margit, Géza és Kélmán; — Agonás-Plauka Julianna mint sógornő megtört szívvel tudatják a többi számos rokon nevében is a jó atya, ipa, nagy- és dédapának Takács Józsefnek folyó 1893-ik évi október hó 19-én délután 3 órakor, élete 72-ik évében bekövetkezett gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei folyó évi október hó 21-én délután 2 órakor fogtak az ág ev. egyház szertartása szerint a nyustyai sírkertben örök nyugalomra tétetni. Áldás és béke lengjen hamvai felett! Kelt Nyustyan, 1893. évi okt. 19. n.”

Tanító választás. Ratkón a Klenócra távozó Mikulás János helyébe okt. 22-én közlekedéssel Éhu Samuel r.-bisztrói tanító választatott meg. A megválasztott, eddigi működéséből ítélve, az öntudatos tanítók igazi mintaképe s nemes igyekezete és lankadatlan szorgalmától a ratkói népnevelés ügyének előmozdítása terén szép eredményeket remélhetni.

Halálozások. Magyar Pál, lakatos, Rimaszombathban f. évi október hó 21-én 73 éves korában hosszas szenvedés után elhunyt — Hubay János, [ezipész, f. hó 23-án délután hirtelen bekövetkezett szívszélhűdés következtében meghalt. — Balogfalán özv. Adriányi Jánosné szül. Okolicsányi Erzsébet folyó hó 15-én, 78 éves korában elhunyt

Vigyazzunk a gyermekekre. Azt mondják, hogy mi nálunk a köznépek jobban ügyel a malacjára, bornyujára, esikajjára, mint gyermekére. S tán nem ok nélkül. Hiszen naponta fordulnak elő esetek, melyek bizonyítják, hogy gyermekek szülőik gondatlanságának esnek áldozatul. Így történt október 17-én Újváson. Láz Mária kilenc hónapos gyermekét kis leánytestvére gondjaira bízta, ki őt a fűzhelyen melengette, s azon pillanatban, midőn a kis dajka egy darab faért hajolt le, hogy a tüzet éleszsze; a gyermek utána nyúlt a nagy leveses fazéknak s azt egész forró tartalmával együtt magára rántotta. Megmenteni természetesen nem lehetett, mert iszonyu égési sebeket szenvedett, úgy, hogy négy napos kinos szenvedés után meghalt

Tűzesetek. Fekete-Lehotán kigyuladt beléről a Pukanszky András eszírje s a két szomszédos házzal, melléképületekkel, sertésekkel és ludakkal együtt a lángok martaléka lett. Erős a gyanu, hogy a tulajdonos pipája volt a veszedelem oka. — Rochfalván szintén

minéz évig. Annak fogom adni, aki a szeretetével az anyámat pótolja.

Az asszony meredt, fátyolos szemmel sokáig nézte a síma kis amulettet. Majd egyszerre föléje hajolt és görcsösen odaszívta reszkető kis ajkához.

Abban a perczen a parkett megcsikorgott Dénes lába alatt. Kumáné felugrott a székről, halvány arczán akkor futott végig egy nagy, csillogó könnyesepp. A felöltött fátyolt visszarántotta hamarosan.

Kolthai iparkodott nyugodtan mosolyogva üdvözölni.

— Milyen kedves meglepetés... Ezer éve nem láttam.

Az asszony csak a keresztet szorongatta

— Régen, ezer éve... rebegte értelmetlenül, azután hirtelen elfordította gyöngéd megszinesedett profilját.

— Boecásson meg!... Laci után kérdezősködtem. Cseléddel nem tehettem.

Az ápolónő behozta a tálcát. Ilona felocsudott, gépiesen a pohár után nyúlt. Alig nedvesítette meg az ajkát. Azután összerántotta a kis drappköpenyt a vállán, a gyöngy pergett róla, az ajtó felé indult.

Az őszi este átlátszósa még küzdött a szürkülettel. Kémi még zöldék voltak a fák, de a kályhában már tűz égett. A kis Meidingerből kiáradó sugarak végig süntak a kárpitok együgyű képein, a fegyverposztóra szögezett kardokon, aranyporral hintették be a butorok szépen megfakult selymét. A misztikus clair-obscurben Kolthai halán, elfogódva kérdezte:

— Hát kezét sem ad?

Az asszony kihuzta a karját a köpenye alól. És anint a kezét kinyújtotta, kis tenyerében ott fehérelt a esontkereszt. Olyan pirosság gyulladt ki arczán, mintha a ruhát tépték volna le a testéről. Valami értelmetlen mozdulatot csinált, de végtelen lemondást fejezett ki vele.

— Örült vagyok... egészen zavart. Majdnem megloptam önt.

Sokáig némán néztek egymásra. A szemük egyre jobban egymásba veszett, szinte megcserelődött. Csak a lelkük beszélt. Egyszerre szegték meg fejüket, mint a gyermek, aki szégyenli az elkövetett bűnösséget. Kolthai az asszonyhoz simult és az izgatottságtól nyirkos kis kezét megszorította a keresztrel együtt:

— Nem fogadom vissza. Magának szántam már régen...

És akkor bájos leányos pirulással tapadt az asszony a magas férféhoz.

— Hát miért mondotta, hogy rossz asszony vagyok?

A szomszéd szobából áthallatszott a gyógyuló beteg dudolása. Valami pajkos operettből próbált egy barearólat.

gondatlanság következtében gyult ki a Henczel András és festvéreinek közös faszine, it is 3 ház, melléképületeivel, rozsszal, takarmánnyal, sertésekkel pusztult el. — Nagy-Szlaboson f. hó 9-én hajnalban leeggett a Kovács János lakatlan háza, ezt meg gyermekek gyújtották fel, a kik abban tüzet raktak. — A mult hét utolsó napján a cserenesényi vasúti utvonallal mellett lévő 6-ik számú őrház mellett boglyába rakott széna gyuladt ki s porrá égett. A kár meghaladja a 150 frtot. A tüzet az arra elhaladó vonathól kihullott szikrák okozták.

Országos vásár Rimaszombathban október 20-án. Városi állatorvos jelentése: Felhajtott szarvasmarha 754, ló 876, juh 2540, sertés 522; összesen 4702 drb állat. Augusztus havi vásárhoz képest a létszám majdnem harmadrésznnyire apadt, minek okát véleményem szerint egyrészt — de csak kisebb mérvben — az őszi mezőgazdasági munkálatoknak kell tulajdonítani, hogy a gazdaközönség elegendő takarmánykészlet felett rendelkezvén, sovány állatokat olcsó pénzen áruba boesájtani nem hajlandó. A jelentékenyen kevesbedett felhajtás dacára is, a szarvasmarhák árai átlagban az előző vásárhoz képest 10—15 százaléknyi esőkkenést eredményeztek. Forgalom jobbadán a vágómarhára szoritkozott, mely tápláltságát tekintve, néhány darab kivételével, gyenge minőségűnek jelezhető. II. oszt. igaz ökor 300—360 frt, kisbirtokosoknak való 220—300 frt, magyar tinó 1—3 éves 70—210 frt páronkint, friss fejőstehenek 90—120 frt, vágó musta marhák 60—115 frt darabonkint. Igaz lovak 100—200 frt, jukkerek 200—350 frton darabonkint. Juboknál lanya irányzat, csekély forgalom mellett nagy áresőkkenés állott be. Sovány ür juhok, musta anyák 6—9-50 frt, tokyóságok 4—6 frton kínáltattak és keltek páronkint. Egy éves sülők sertések 18—22 frt, 1 és fél évesek 36—46 frton páronkint, két éven felüliek, valamint az anyakozák 20—30 frtért adattak darabonkint. Sertéseknél általában szilárd irányzat és élénk forgalom, főként a sülők vásárlása által fejlődött.

Vigyázatlanság áldozata. Gallo Mátyas esetneki kapitány 1 éves leányát folyó hó 12-én Szabados István esetneki lakos elgázolta, s a kis ártatlan, szenvedett sérülései következtében, azonnal meghalt. Szabados könnyek között ismerte be szörnyű tettetét, mit vigyázatlanságának igyekezett betudni.

Agyonszurta a mostoha fiát. Nagy-Szuha községben folyó hó 21-én Herczeg János ottani lakos — a miatti elkeseredésében — hogy mostoha fia, Kojnok János nem engedte saját tulajdonát képező sertést a rimaszombati vásárra behajtani, előbb leszurta az otthon hagyott két drb sertést, azután az ebből előállott verekedés közben a csizmaszárából előhuzott késsel mostoha fiának adta meg a kegyelem döfését. A gyilkos önmagától jelentkezett s ma a rimaszombati kir. törvényszék börtönében varja iszonyu tettének méltó jutalmát.

Veres verekedés. A közeli napokban Kokova községhez tartozó „Mocsár” nevű pusztán Sztuhlik István és Molik Mátyas földmivelők birtokuk mennyisége és minősége felett összeszólkoztak; ennek aztán az lett az eredménye, hogy Molik a kezében lévő kapát használván argumentumul, azzal úgy ütötte föbe Sztuhlik Istvánt, hogy felgyógyulása egyhamar nem remélhető.

Tolvajlás. Bács János rákosi bíró házában okt. 14-én ismeretlen tettesek a község kádáját feltörték s abból 1200 frtot vittek el, mely összegből 800 frt az övé volt, 400 frt pedig a községé. — Ugyanakkor az ottani regále bérlőtől 160 frtot loptak. A gyanu azon napon ott esatagoló oláhezigány csapatra hárul. Ideje volna a tizenkilencedik század végén e szemtelien, enyves kezű csoportok esavargását végkép beszüntetni. A tetteseket erősen nyomozzák, de eddig eredménytelenül.

Újabb katonai verekedés. A vasárnapi kimenőt — úgy látszik — vigan használják fel a vitez harcziak arra, hogy háborut csináljanak a békeben, s egymást püfölkék. Mult vasárnap ismét mulattak a „Szarvas”-ban tüzerek, méntelepi katonák és ezivilek vegyesen. Éjféltájban a tüzerek elhagyták a táncz helyiséget, s a méntelepi katonák közül néhányan a „ezivil”-ekkel összebészelve, utának mentek, s a tüzereket jól elagyabugyálták. Két tüzer a fején szenvedett kisebbfoku sérüléseket, a többiek pedig ki a hátán, ki a karján megszámlálhatlan, de nem súlyos nyomokat vittek haza a dulakodás színhelyéről. Mint értesülünk az úteosztály derék parancsnoka: Rosenauer ezredes erőlyes vizsgálatot rendelt el a rakonzatlan katonák ügyében.

Nagyérdékű protestáns egyházi munka hagyta el legközelebb a sajtót. A Szász Károly papi dolgozatainak negyedik kötete ez, mely „Élet a halálban” czim alatt 360 lapra terjedő nagy kötetben 15 nagyobb, 71 kisebb halotti beszédet és 10 halotti imát tartalmaz. A kitünő szerző e kötetben gyűjtötte össze számos jelesünk, mint Révész Bálint, Arany János, Ballagi Mór, Gönczy Pál, gróf Teleky József stb. koporsója felett elmondott jeles gyászbeszédeit, melyek méltán sorozhatók e nemből a legjelesebbek közé. A terjedelmes kötet ára két forint nyolczvan krajczár, s Kármán S. helybeli könyvkereskedésében is kapható.

Az építő iparosok teii tanfolyama az állami ipariskolában (Budapest, VIII. ker. Népszínház-utca 8 sz.) f. évi november hó 3-ik napján nyílik meg. A tanfolyam négy téli félévre terjed s a tanítás évenkint november hó 3-ik napjától márczius hó végéig tart. Tanulóknak felvételnek a 15 életévüket betöltött azon kömöves-, ács- és kőfaragó tanoncok és segédek, a kik folyékonyan és helyesen olvasni, írni és számolni tudnak, a rajzolás elemeiben jártasak és az építő ipar terén legalább egy építkezési időszak alatt gyakorlatilag foglalkoztak. A beiratások az intézet helyiségében október hó 20. napjától november hó 1. napjáig tartanak. A beiratásnál előmutatandók az iskolai bizonyítványok, a munkakönyv vagy hitelesített munkabizonyítvány, erkölcsi és orvosi bizonyítvány. A beiratási díj 2 frt, a tandíj 10 frt. Levélbeli megkeresésekre az igazgatóság készséggel ad felvilágosítást. *Az állami ipariskola igazgatósága.*

Új demokratikus és szabadelvű szellemi politikai lap indul meg jövő évi január hó 1-én Sárospatakon „Órálló” czim alatt Dr. Bartha Béla jogtanár szerkesztésében. Az új lap hetenként kétszer fog megjelenni s szolgál az ultramontan szellem minél hathatósabb ellen-súlyozása lesz. Az „Órálló”, mint az előfizetési felhívás kiemeli, minden vallási elfogultságtól vagy szűkkeblű felekezetieskedéstől menten, a szabadelvű demokratizmus és a protestantizmus testvéri szövetségét, nyílt, őszinte, becsületos, minden önző érdektől ment védelmezését tűz-

te ki feladatául, s számít minden, hazáját s a szabadságot őszintén szerető ember közvetlen vagy közvetett támogatására, odaértve a felvilágosodott katolikusokat, a zsidó polgártársakat, kiknek a protestánsok, a haza és nemzet szeretetét remélve tőlök, kész örömmel nyujtnak testvéri jóbort s más hónap és a modern civilizációt szerető felekezettieket; odaértve a politikai s társadalmi szabadelvűség minden barátját, minden szövetségét. Előfizetési ára egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. két hóra 1 frt, egy hóra 50 kr. leend s az előfizetési pénzek 1893. december hó 1-ig a szerkesztő s lap-tulajdonos Dr. Bartha Béla nevére Sárospatakra küldendők, legezélszerűbben postai utalvánnyal.

CSARNOK.

Az esernyő.

(Francziából.)

Egy nyári napon a B.-köruton sétálva hirtelen zápor eső ért; esernyőm nem volt, de szerencsére egy jó barátom háza előtt voltam, felmentem hozzá, hogy esernyőt kérjek tőle.

Barátom, egy vén agglógeny, azzal volt elfoglalva, hogy — mint adókövetésnél szokás — jegyzéket vegyen fel a eselédzemélyzetről.

„Nos lány éves az idén”, kérdé gazdasszonyát, ki már 10 év óta nála szolgál és kin meglátszott, hogy 4 X-et rég a háta mögött hagyott.

„Én 1847-ben születtem”, volt a válasz.

„Igazán”, jegyzé meg barátom, „de hisz a mult évben 46-ot, azelőtt meg 45-öt mondott; ugy látszik, hogy évről-évre fiatalabb lesz, ha ez így folytatódik, megérem, hogy még a kisdédóvba kell küldenem.”

A szegény asszony hosszú sóhajásokkal hagyá el a szobát, látszott rajta, hogy aimes igen rózsás kedvében.

„Te csak megmaradsz a régiének”, mondtam nevetve, „még mindig oly szeretetreméltón viselkedel a szépem iránt, mint azelőtt... De tudod-e mire akarlak kérni? adj nekem egy esernyőt kölcsön, míg haza érek.”

„Esernyőt, ilyenféle portékám nekem soha sem volt” — volt a válasz.

„Soha!”

„Mégis, egyszer volt, életemben egyszer; egyszer volt esernyőm és egyszer voltam gyöngéd a szépem iránt. Nem voltam én mindig érzéketlen a nők iránt, sőt egyszer csaknem megszerettem egyet. Ha meghallgatsz elmondom; ezalatt meg majd feláll az eső és eső után meg már nem kell köpenyeg.”

Hol is kezdjem? Husz esztendeje lehet mikor egyszer engem is így bekegetett az eső egy házba, mint most téged Esernyőm persze soha sem volt. Én gyűlölöm az esernyőt, melyet az ember rendszerint olyankor hord magával, mikor nem kell, és mikor szükségünk volna rá, soha sincs kéznél, ha csak az ember örökké nem akar inasa lenni esernyőjének. Szóval esernyőm nem volt, tehát bementem egy ház alá, hogy ott várjak míg az eső eláll. Sokszor ki-kidugtam fejemet, hogy a felhős ég felé tekintsek. Mert hát az igaz, hogy az ember sohasem nézi olyan sokszor az eget, mint mikor esik; persze, hogy nem ajtatosságból. Megengedem, hogy az eső valami egészen jó lehet, hasznos a földnek, de csak azt restellem, hogy minek esik épen, mikor az ember uton van? Mért nem előbb vagy utóbb? És ha az eső hasznos, minek patakzik le egyszerre a felhőkből, hogy az utakat folyókká változtassa és hogy aztán lefolyon ép oly gyorsan, mint a hogy jött. Hogy lehet olyan balgán gazdálkodni mint odafenn?! Legjobb volna, ha nedvesség eső, és szárazság napsugár nélkül lehetne!

Hyenformán gondolkoztam, mikor egyszer megint kidugtam a fejemet, hogy ég felé néztek, de ekkor az első emeleti ablakban egy hölgyet láttam meg, kinél szibbet képzelnem sem lehet. Ez a hölgy bizonyos nyugtalansággal — én legalább úgy hittem — nézett le hozzám. Megkezdődött már most a föl- és lekaesintgatás (a mely műtétet a pesti hölgyek oly műésiesen értik). Nem sokára e pillantások villámszikraként gyújtottak... teljes hévvel szerettem! Bárhová néztem, csak az ő tüzese szeméit láttam, melyek élénken fejezték ki az ő szerelmét — én legalább úgy hittem.

A szerelem érzetétől így áthatva alig vettem észre, hogy egy csinos szobacziéus közelit hoztam az első emeletről egy szép selyem esernyővel, azon megjegyzést ragasztva hozzá, hogy legyen oly szives azt használat után visszahozni. Ekkor vettem először kedves pillantást esernyőre. Örömtelt szívvel nyitottam ki az esernyőt és ballagtam hazafelé.

Hazaérve, csakhamar felöltöttem ünnepi ruhámat és mihelyt megállott az eső, elindultam a legszebb reményekkel telve, hogy haza vigyem az esernyőt a szép nőnek, ki engem úgy szeret — legalább én úgy hittem.

Nem sokára felértem a kedves lakásra és egy rakás bök, meg anyi meleg szóval fejeztem ki köszönetemet, magam sem tudtam honnan jött mindaz!

„Az Istenért, uram! szakíta félbe beszédemet — minek ez a sok bök egy esernyőért?”

„Oh nemcsak az esernyőért! Szeretetreméltósága, gyöngédsége, szivesége, jóakarata, kedvessége...”

„Honnan veszi ön ezt mind — szakíta ismét félbe — minek ez, hisz én önt nem is ismerem, előttem ön a legközönbösebb ember a világon!”

A legközönbösebb ember a világon! De asszonyom, csak nem szokás a fejt kidugni az ablakon, ilyen esőben, nem is szokás olyan nyugtalanságot mutatni, s olyan kíváncsiságot elárulni, ha nem törődünk valakivel!...

„Nyugtalanság, kíváncsiság? Bizony nyugtalan voltam, az igaz, de miért? Lássá, én vártam valakire és attól féltem, hogy az illető nem jön fel addig, míg ön a kapuban van, mert hát ön nem is akart elmenni. Ön egészen...”

„És miért küldte le az esernyőt?”

„Hogy elmenjen! Most sem ért?”

„Es mit jelentett az a mosoly az ablakból és az az intetetés?”

„Nagy örömet, alig tudtam kifejezni, hogy elment.”

Ezzel aztán ajánlottam magamat.

Látod hát én is voltam szerelmes nőbe és esernyőm is volt, de mindkettő csak egyszer életemben. Ny. H.

Felelős szerkesztő: Dr. KÁRMÁN ZOLTÁN.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönséggel tudatni, miszerint lakásomat és üzleti központi irodámat folyó évi november hó 1-től Budapestre nádor-utca 20. sz. a helyezem át.

Rozsnyón, 1893. október 6-án.

Tisztelettel
GRÜNMANN ARNOLD

Harisnyakötés gépen.

Alírott tisztelettel tudatom a n. é. közönséggel, hogy legújabbán egy **harisnyakötő gépet** vásároltam, és azon mindenféle nagyságu és alakú, valamint téli Jäger-harisnyáknak a megkötését is jutányos áron pontosan és a legrovidebb idő alatt elkészítem.

Magamat a n. é. közönség szíves pártfogásába ajánlván, maradtam kiváló tisztelettel

özv. Gregor-Kraetschmár Hermin.
(Rimaszombat, Kmetty-utca, 15. sz. a.)

A gömörmezei nép- és iparbank a három évre lekötött betéteknél 1000 forinttól kezdve a kamatlátat 4¹/₂ százalékra emelte.

Rimaszombat, 1893. október 12.
Az igazgatóság.

ELŐNYÖS ALKALOM!

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására hozni, hogy helyben több mint három évtized óta fennálló

könyv-, papír-, írószert- és rajzszertkereskedésem

vezetésére minden valószínűség szerint a közel jövőben sikerülni fog egy **kötöny, a fővárosban hosszabb ideig működött szatort** megnyernem, s ekkép azon óhaj-tásomat megvalósítanom, hogy ezen fontos kulturális szükségletek kielégítésére hivatott vállalatomat **egészen új, modern alapra** fektessem.

Ez okból a jelenleg több példányban rak-táron levő számos, különféle szakhoz tar-tozó **irodalmi művek**, ugymint: **regények és elbeszélések, történelmi, paedagógiai, gazdasági és egyéb szakmunkák főtös példányainak**, továbbá többnemű felhalmozott **papír-, író- és rajzszertnek**

mélyen leszállított áron

való elárúsítását határozottam el. Kiválóan kedvező alkalom nyílik ez által könyvbarátok, kaszínók, olvasókörök és könyvtáraknak számos jeles magyar műnek potom áron való beszerzésére, továbbá magánosok, hivatalok és irodáknak a legkülönfélébb papír-, író- és rajzszert cikkekkel **gyári árak** mellett való teljes felszerelésére.

Ezen előnyös alkalmat, melyről egyetlen **probavásárlással** bárki meggyőződést szerezhet, a m. t. közönség szíves figyelmébe ajánlván, vállalatom új irányban való fejlesztéséhez kegyes pártfogását és támogatását tisztelettel kérem.

Rimaszombat, 1893. okt. havában.

Kármán S.
könyvkereskedése.

Jelentékeny ártészállítás!

Orgonajavítások.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek, különösen pedig a tisztelendő lelkész és t. kántor tanító uraknak valamint a nemes gömöri egyházaknak becses tudomására hozni azt, hogy pár hó óta itt tartózkodom és mindennemű **hangszereket**, különösen **orgonákat** jutányos áron igazítok, avagy újakat is készítek. Eddig Oláh-patakon, Góson, Fekete-patakon, Kis-Szlaboson, Hankován, Fekete-Lehotán, Rozlosznyán, Ragályon, Jolsván, Hisnyón, Mnisányon, Köviben, Süvetén, Liezén és Harkácsan igazítottam az orgonát. **Jelenleg a zeherjei templom** orgonáját tisztítottam és hangolom. A megrendeléseket és leveleket október végeig oda kérem intézni.

Továbbá ajánlom szolgálatkészségemet mindenféle **képek festésére**, valamint megrongált álla potban levőknek kijavítására; ugyszintén **képkere-tek aranyozása és javítására**.

Munkámért jót állok.

Eddigi itt működésem sikerét bizonyítványaim-mal igazolhatom.

Zeherje, (u. p. R.-szombat) 1893. okt. 10-én.

A nagyérdemű közönségnek alázatos szolgálja:

Misurecz Béla,
orgonaműves, szepes-lőcei lakos.

2-2

Erdő megvételre kerestetik,

mely bányafa előállítására alkalmas.

Ajánlatok intézendők:

A magyar általános készénbánya részvény-társulat központi igazgatóságához
Budapest, V., bálvány-utca 8.

40—50 waggon szedett csermakk eladó.

A méltóságos báró **Luzénszky Henrik** osgyáni uradalmához tartozó erdőségekben szedett mintegy 40—50 waggonyi egészséges csermakk eladó. Venni szándéko-zók forduljanak **Osgyánban** az uradalom igazgatóságához.

Jó, ajánlható és kiváló

alma és körtefajokból

adok — biztos s legkönnyebb megismerés, esetleg meghatározás czéljából — fajokint 2—3 drbot 10 krért.

Csomagolás 10 fajnál 25 kr.

Oltóvessző à 2 kr.

Oltvány à 30 kr.

Hanák Manó,

Tiszolcz.

2-2

Hirdetmény.

5054. szám. — A rimaszombati kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **rimaszombati (takarékpénztár** végrehajthatónak **Dóza Molnár Erzsébet** végrehajtást szenvedő elleni 450 forint tökekövetelés és járulékaí iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. törvényszék területén lévő Csiz községben fekvő a esizi 16. sztkjvben foglalt Dóza Molnár Erzsébet nevéen álló 314b, 354/a. hrszámokra az árverést 801 forint ezzel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a tenebb megjelölt ingatlan az **1893. évi december hó 29-ik** napjának délelőtti 10 órakor Csiz községben a bíró házához tüzetik ki, megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog

Árverezni szándéko-zók tartoznak az ingatlanok becs-árának 10%-át vagyis 80 forint 10 krt készpénzben, vagy az 1881: LX. törvény-cikk 42. §-ában jelzett árfo-lyammal számított és az 1881 ik évi november hó 1-én 3333-ik szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kikül-dött kezéhez letenni, avagy az 1881-ik LX-ik t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál eléle-ges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1893. évi szept. hó 16-án.

A rimaszombati kir. törvényszék mint tkönyvi hatóság.

Alddorffer, kir. tvszéki bíró.

Hirdetmény.

253. szám. — Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezzel közhírré teszi, hogy a rimaszécsi kir. járásbírószág 1893. évi 1290. számú végzése következtében **Dr. Kánitz Gyula** ügyvéd által képviselt **Molnár István** javára **Stelkovics László** hangonyi lakos ellen 240 frt s jár. erejéig to-ganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 540 frtra becsült lovak, szarvasmarhák és takarmányból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbírószág 1582. 1893. számú végzése folytán 189 frt hátrálékos tökekö-vetelés erejéig Alsó-Hangonyon leendő eszközésére **1893. évi november hó 2-ik** napján délelőtt 10 órája határ-időül kütüzetik és ahhoz a venni szándéko-zók oly meg-jegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében kész-pénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is elfognak adatni.

Kelt Rimaszécsen, 1893. évi október hó 19-én.

Salamon Bela, kir. jbrósági végrehajtó.

Hirdetmény.

266. szám. — Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezzel közhírré teszi, hogy a rimaszécsi kir. járásbírószág 1893. évi 196. számú végzése következtében **Dr. Genesi Soma** ügyvéd által képviselt **Első magyar ált. bizt. társaság** javára **Szentmiklóssy István** czinegés pusztai lakos ellen 177 frt 26 kr. s jár. erejéig foganatosított kielégítési végrehajtás utján lefoglalt és 650 frtra becsült ökrök és sertésekből álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszécsi kir. járásbírószágnak 1630. és 1915. számú végzése folytán 59 frt 40 kr. hátrálékos tökekövetelés, és eddig összesen 2 forint 70 krban bíróilag már megállapított költségek erejéig Ri-maszécsen a község házánál leendő eszközésére **1893. évi november hó 3-ik** napjának délelőtti 9 órája határ-időül kütüzetik és ahhoz a venni szándéko-zók oly meg-jegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében kész-pénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is elfognak adatni.

Kelt Rimaszécsen, 1893. évi október hó 20-án.

Salamon Bela, kir. jbrósági végrehajtó.

Hirdetmény.

4372 sz. — A rimaszombati kir. törvényszék mint bányahatóság közhírré teszi, hogy a rimamurány-salgó-tarjáni vasmű-részvénytársaság részére Gömör-Kishont vár-megye alispánja által az ált. bányatörvény 133. §-a értelmében 1892. évi február hó 10-én 2120. szám alatt kiadott előmunkálati engedély alapján a nevezett társaság rá-kosi vaskőbányáitól a vashegy-likéri sodrony-kötélpálya sarki szakaszához beágazólag Rákos és Szirk községek határában egyezség utján szerzett területeken létesített lóvo-natu bányavasutról és Rákos község határában fekvő „Comordia Cornelia“ és „András László“ védnevű bányabirtokok részére ugyancsak egyezség utján szerzett földterületeken épített bányatelepről készített mérnöki munkálatok, u. m.: kimutatások és térképeknek az ált. bányatörvény 117. és 118. §§-ában foglalt intézkedések szem előtt tartásával eszköz-lendő meghitelesítésére és a tárgyalás megtartására határnapul **1893. évi november hó 8-ának** d. e. 9 órája, a hely színére Rákos községbe, a társulati bányatelep irodá-jába, és folytatólag 1893. évi november hó 9-nek d. e. 9 órája, a helyszínére Szirk községbe, a bíró házához tüzetett. Miről a kir. törvényszék az érdekelt feleket azzal ér-tesíti, hogy jogukban áll a hitelesítendő munkálatokat, a nagyörözei kir. járásbírószág telekkönyvi osztályánál, valamint a rimaszombati kir. törvényszék, mint bányabírószágnál megtekinteni, és hogy az érdekelt felek elmaradása a hitelesítési eljárást akadályozni nem fogja.

Rimaszombatban, 1893. október hó 10-én.

Dr. Kalocsay,
kir. törvsz. jegyző.

2-3

Kubinyi,
kir. törvsz. elnök.